

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення з метою посилення відповідальності у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів»

1. Мета

Метою прийняття проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення з метою посилення відповідальності у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів» (далі - проєкт акта) є забезпечення екологічної безпеки, запобігання негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження водних ресурсів, шляхом посилення відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Виконання рекомендацій, викладених у пункті 2 Рішення Комітету з питань екологічної політики та природокористування від 10 травні 2024 року № 203/3 «Про результати виїзного засідання Комітету у Львівській області з розгляду питання: «Зменшення забруднення транскордонної річки Західний Буг (притока річки Вісла)».

Порушення водного законодавства тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно з законодавством України.

Внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення обумовлене необхідністю посилення адміністративної відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів, усунення дисбалансу між фактичним розміром заподіяної навколишньому природному середовищу шкоди та сумою існуючих штрафів.

Більшість статей Кодексу України про адміністративні правопорушення не відповідають сучасним економічним умовам, а незначний розмір штрафів за порушення вимог природоохоронного законодавства не є стимулом до дотримання встановлених вимог, призводить до правового нігілізму у суспільстві, нівелює зусилля держави, спрямовані на збереження довкілля та забезпечення належного рівня екологічної безпеки.

Останнім часом внесені значні зміни до законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, що викликає необхідність оновлення складу правопорушень та встановлення відповідальності за їх здійснення у Кодексі України про адміністративні правопорушення.

Збільшення адміністративних штрафів за порушення природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення

водних ресурсів є дієвим механізмом для стимулювання суб'єктів господарювання та громадян не допускати порушень у цій сфері.

3. Основні положення проекту акту

Проектом акта пропонується збільшити адміністративні санкції за правопорушення, передбачені статтями 48, 59, 59¹, 60, 61, 77¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо збільшення розмірів штрафів за порушення вимог законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів.

У низці статей розширюється склад правопорушень, зокрема, у частині: недотриманні умов дозволу або порушенні правил спеціального водокористування;

руйнування русел річок, струмків та водотоків або порушення природних умов поверхневого стоку під час будівництва і експлуатації автошляхів, залізниць та інших інженерних комунікацій;

порушення режиму господарської діяльності у водоохоронних зонах та на землях водного фонду;

перекручення чи внесення недостовірних відомостей в документи державної статистичної звітності.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють:

Кодекс України про адміністративні правопорушення;

Водний кодекс України;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закон України «Про водовідведення та очищення стічних вод»;

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України» від 19.04.2017 № 275.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує додаткового фінансування з державного чи місцевих бюджетів.

Прийняття проекту акта в запропонованій редакції не впливатиме на зменшення надходжень до державного та місцевого бюджетів.

Разом з тим, внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, якими підвищуються штрафи за порушення природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів та розширюється склад правопорушень, може збільшити надходження як до державного, так і до місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта не потребує проведення публічних консультацій із громадськістю відповідно до Порядку проведення консультацій з питань

формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопад 2010 року № 996.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудої сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, не зазначається позиція відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект акта не стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії, надання адміністративних послуг або цифрового розвитку.

Проект акта не стосується сфери компетенції інших органів.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що:

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Проект акта буде направлено до Національного агентства з питань запобігання корупції для проведення моніторингу та визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту акта сприятиме посиленню охорони навколишнього природного середовища та раціональному використанню водних ресурсів, стане стимулом уникати протиправних дій у цій сфері та посилить відповідальність у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів, що дозволить забезпечити збереження водних ресурсів.

Реалізація проекту акта матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації закону на	Пояснення очікуваного впливу
------------------------	----------------------------	------------------------------

	заінтересовану сторону	
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Встановлення адміністративної відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів забезпечить дотримання суб'єктами відносин у цій сфері стандартів, нормативів, норм і правил, сприятиме більш відповідальному відношенню до водних ресурсів, дозволить зменшити кількість скоєних злочинів, які можуть призвести до екологічної катастрофи.
Громадяни	Позитивний	Відновлення екологічної рівноваги у водних об'єктах в комплексі з заходами організаційного, правового та економічного впливу. Підвищення рівня захисту прав, законних інтересів, життя та здоров'я громадян.
Органи державної влади	Позитивний	Посилення інституційної спроможності держави вживати заходи адміністративного впливу Відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства у сфері охорони і раціонального використання вод та відтворення водних ресурсів. Стабільне наповнення державного бюджету та місцевого бюджетів

**Перший заступник Голови
Державної екологічної інспекції
України**

Дмитро ЗАРУБА

_____ 2025 р.